

1) Byzantský historik Kritobulos, svědek pádu Konstantinopole, jej popsal takto: „*Byla to hrozná podívaná, vyvolávající větší žal než kterákoli tragédie... posvátné a božské knihy, ale i velké množství knih vědeckých a filosofických bylo spáleno a pošlapáno, rozprodáno za pár haléřů... tak zpustošili celé město, ... takže se zdálo neuvěřitelné, že tu kdysi stálo lidské sídlo, místo plné bohatství a: skvělých staveb . . . I sultána pojal žal nad zkázou... a povzdychl si: „Jaké to město jsme vydali loupežím a zpustošení!“* (Citováno podle: VANÍČEK, Vratislav, Věra HROCHOVÁ a Zdeněk SMETÁNKA. *Historie: Středověk*. Praha. 1995.)

2) Byzantská říše měla ohromný kulturní vliv na většinu východní a jihovýchodní Evropy (šíření křesťanství ve velké části balkánských Slovanů a Kyjevské Rusi, známá je i misie Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu a v souvislosti s ní vytvoření slovanského písma - hlaholice, poté cyrilice atd.). Pád Byzance pak zásadní měrou ovlivnil vývoj celé evropské civilizace. Řadou historiků byl také zejména dříve pokládán za předěl mezi středověkem a novověkem. (HONZÁK, František. *Evropa v proměnách staletí*. Praha 1997.)

3) Důsledky pádu Konstantinopole do osmanských rukou byly řadou historiků vnímány pouze negativně. Ale byly důsledky této události opravdu tak negativní? Když nic jiného: Konstantinopol přece nezanikla. Ačkoliv bezprostředním následkem dobytí Města byl velký počet obětí na životech, nejednalo se pouze o zmar. Istanbul se stal opět metropolí nejmocnější říše Starého světa. Během několika desetiletí se stal nejen politickým, ale také ekonomickým centrem rozsáhlého regionu. Dobyť Istanbulu v roce 1453 tak nebylo v celoevropském měřítku jen koncem legendy nebo předzvěstí čehosi mnohem horšího. Bylo především zahájením nového období rozvoje Města jako takového a také nové éry říše, která jej učinila hlavním sídelním městem svých vládců. ŠTĚPÁNEK, Petr: 1453: Pád Konstantinopole – zrod Istanbulu, Praha 2010

4) Istanbulský rodák a spisovatel Orhan Pamuk (nar. 1952): *„Na počátku dvacátého století se jen polovina obyvatel města hlásila k muslimské víře a většina nemuslimských občanů byli potomci byzantských Řeků. V dobách mého dětství mezi radikálnějšími nacionalisty ve městě převládal názor, že každý, kdo jenom používá jméno „Konstantinopol“, je nežádoucí cizorodý živel s iredentistickými sny o dnu, kdy Řekové, bývalí pánové města, povstanou a vyženou Turky, kteří ho již pět set let okupují anebo z nás přinejmenším udělají občany druhé kategorie. To nacionalisté tedy trvali na slovu „dobytí“, zatímco mnoho Osmanů spokojeně dál říkalo svému městu Konstantinopol. Dokonce i za mého života už mnoho Turků oddaných myšlence republiky otevřené západnímu vlivu používalo termín „dobytí“ velmi obezřetně.“* PAMUK, Orhan. *Istanbul: vzpomínky a město. Praha 2015.*

5) Zmocnit se Konstantinopole, rozkládající se na rozhraní dvou světadílů (Evropy a Asie), bylo snem všech osmanských panovníků (sultánů), ale jeho naplnění se dočkal až sultán Mehmed II. zvaný Dobyvatel v květnu roku 1453. Město bylo dobyto, a protože se dobrovolně nepokořilo a nevzdalo, bylo podle islámské tradice vystaveno třídenímu loupení a drancování. (VANÍČEK, Vratislav, Věra HROCHOVÁ a Zdeněk SMETÁNKA. *Historie: Středověk. Praha. 1995.*)

6) Istanbulský rodák a spisovatel Orhan Pamuk (nar. 1952): *„Často se už ze způsobu, jakým lidé popisují určité historické události, pozná, zda stojí na pozici Východu nebo Západu. Pro obyvatele Západu znamená 29. květen 1453 Pád Konstantinopole, pro obyvatele Východu je tento den Dobytím Istanbulu. Když moje žena studovala na Kolumbijské univerzitě a použila slovo „dobytí“ u zkoušky, její americký profesor ji obvinil z „nacionalismu“.* PAMUK, Orhan. *Istanbul: vzpomínky a město. Praha 2015.*